

**Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Bydgoszczy**

**Program
Wychowawczo -
Profilaktyczny**

na rok szkolny 2024/2025

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna.....	3
2. Wstęp	3
3. Diagnoza	5
4. Główne cele programu	6
5. Zadania i formy realizacji programu	8
6. Wybrane elementy systemu wychowawczego wynikające ze specyfiki i tradycji szkoły	15
6.1 Sylwetka absolwenta.....	15
6.2 Sylwetka nauczyciela i wychowawcy	16
6.3 Sytuacje wymagające interwencji	17
6.4 Rola Samorząd Uczniowskiego w wychowaniu	18
6.5 Wychowawcze aspekty wolontariatu	18
6.6 Zajęcia pozalekcyjne.....	19
6.7 Zwyczaje i obyczaje szkolne	19
6.8 Współpraca wychowawcza z rodzicami	21
6.9 Współpraca z różnymi organizacjami pozaszkolnymi	21
6.10 Treści wychowawcze i profilaktyczne zawarte w poszczególnych przedmiotach ...	22
7. Działania o charakterze profilaktycznym	24
8. Ewaluacja programu.....	25
9. Postanowienia końcowe	26
10. Załączniki	26

1. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
4. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 i 949).
6. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2017 poz. 1578)
8. Ustawa o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży. z 7.01.1993 r. (Dz.U. 1993 nr 17 poz. 78)
9. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej,

edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

11. Rozporządzenia MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. (z późniejszymi zmianami – ostatnia 17.06.2016 r.) w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2012 poz. 977).
12. Rozporządzenie MEN z dnia 9 lutego 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 35 z 2007r., poz. 222)
13. Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022 r.(Dz.U. 2022 poz. 1700)
14. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
15. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
16. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii
17. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV.
18. Statut Szkoły.

2. Wstęp

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

(art. 1 pkt. 3 ustawy Prawo oświatowe)

Ograniczona skuteczność działań wychowawczych oraz współistniejące czynniki ryzyka negatywnie oddziałujące na wychowanka sprawiają, że cele wychowawcze są zagrożone lub niemożliwe do osiągnięcia. Wtedy konieczne

staje się podejmowanie działań profilaktycznych, gdzie profilaktykę rozumie się jako interwencję wzmacniającą, korygującą i uzupełniającą wychowanie.

3. Diagnoza potrzeb i problemów.

Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny powstał na bazie diagnozy środowiska szkolnego. Wśród uczniów przeprowadzono w formie elektronicznej ankietę na temat zachowań ryzykownych oraz czynników chroniących (maj/czerwiec 2024), zbierano informacje od rodziców i nauczycieli związane z potrzebami działań wychowawczych i profilaktycznych, na bieżąco prowadzono obserwacje.

W naszym środowisku do czynników ryzyka, podobnie jak w roku ubiegłym, należą:

- małe wsparcie uczniów ze strony rodziców (szczególnie ojców),
- jedna czwarta uczniów deklaruje używanie zamienników papierosów
- jedna trzecia uczniów naszej szkoły wychowuje się w niepełnych rodzinach
- mała rola wiary w życiu uczniów (około jedna trzecia uczniów deklaruje, że wcale nie jest ważna),
- uczniowie opuszczają lekcje bez usprawiedliwienia uważając, że wagary są dopuszczalne (dopuszczalność wagarów zdecydowanie dopuszcza połowa uczniów),
- spora grupa uczniów ma problemy emocjonalne, które ich zdaniem mają wpływ na aktywność w kręgu rodziny i przyjaciół i na wyniki w nauce (jedna czwarta uczniów zgłasza, że leczy się psychiatrycznie),
- ponad połowa uczniów zgłasza towarzyszące im prawie cały czas zmęczenie,
- prawie jedna czwarta uczniów szkoły deklaruje, że pracuje zarobkowo.

Czynniki chroniące to:

- zdecydowana większość uczniów deklaruje, że mają wsparcie w gronie przyjaciół, kolegów
- w większości deklarują, że raczej lubią szkołę i nauczycieli,
- spora grupa uczniowie ma hobby, uprawia sport, wielu czyta dla przyjemności,

- uczniowie zdają sobie sprawę, że nauka pomoże osiągnąć wytyczone cele, jednak mało czasu poświęcają na naukę w domu (ponad połowa deklaruje, że w domu nie uczy się wcale, bądź sporadycznie),
- prawie połowa uczniów nie zna smaku alkoholu, ponad połowa nie zapaliła papierosa
- mogą na bieżąco korzystać z pomocy psychologiczno – pedagogicznej dostępnej w szkole,
- uczniowie mogą korzystać z programu „Wsparcie rówieśnicze ratuje życie” realizowanego w szkole.

4. Główne cele programu

4.1 Tworzenie warunków do integralnego rozwoju społecznej osobowości uczniów nastawionego na:

- samodzielność,
- przedsiębiorczość,
- odpowiedzialność i otwartość,
- skuteczność w podejmowaniu decyzji.

4.2 Rozwijanie umiejętności prawidłowego funkcjonowania w grupie, skutecznego reagowania na zjawiska zachodzące w zmieniającej się rzeczywistości i na rynku pracy. Przygotowanie do wykorzystania tych umiejętności oraz zdobytej wiedzy w życiu codziennym i zawodowej integracji społecznej.

4.3 Integracja uczniów – rodziców – nauczycieli – administracji i sojuszników szkoły po to, aby nasi absolwenci posiadali umiejętności:

- samodzielnej orientacji w otaczającym świecie,
- poszukiwania dziedzin, w których mogą się realizować,
- dobrej współpracy w grupie opartej o normy i zasady kultury oraz tolerancji,
- pozytywnego reagowania na sugestie i krytykę, szanowania poglądów i zdań innych ludzi,
- ponoszenia odpowiedzialności za swoje decyzje,
- otwartości w komunikowaniu się z otoczeniem i nawiązywaniu kontaktów,

- obrony własnego zadania i przekonań,
- wyrażania swoich opinii z umiejętnością przyznawania się do błędów,
- eksponowania swoich mocnych i słabych stron,
- podejmowania inicjatywy na stanowisku pracy i kreowania siebie w zespole,
- świadomego dokonywania wyboru i gotowości do autokreacji na rynku pracy,
- budowania obrazu własnej osoby w oparciu o samoocenę i poczucie własnej wartości, a zwłaszcza w kierunku inicjatywności, kompetencyjności i przedsiębiorczości.
- równość szans i umiejętności współistnienia w grupie rówieśniczej i społecznej na zasadzie wzajemnego zaufania, autonomii, tożsamości, a także poczucia własnej wartości,
- twórcze kreowanie własnej inicjatywy, kompetencji, przedsiębiorczości w odkrywaniu swoich możliwości i miejsca w dorosłym życiu,
- doskonalenie dojrzałości społecznej nastawionej na współpracę i negocjacje integracyjne oraz umiejętności przyjęcia odpowiedzialności za własne decyzje i własne życie,
- zdolność kierowania własnym rozwojem w drodze do sukcesu zawodowego i miejsca na rynku pracy,
- odnalezienie siebie i innych w zmieniającej się rzeczywistości,
- kształtowanie postawy prospołecznej m.in. przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu.

4.4 Profilaktyka zachowań ryzykownych przez prowadzenie działań uprzedzających opartych na naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności:

- diagnozowanie zagrożeń,
- wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami,
- proponowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu,
- ochronę przed bezpośrednim niebezpieczeństwem,
- przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji,

bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym w nawiązywaniu i utrzymywaniu opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.

4.5 Korekcja deficytów i urazów przez ich :

- diagnozę,
- stwarzanie takich sytuacji, aby uczeń mógł zdobywać doświadczenia korygujące dotychczasowe urazy,
- udzielanie wsparcia terapeutycznego.

4.6 Indywidualizowanie wspomagania rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości, w tym dostosowanie nauczania do możliwości psychofizycznych i tempa uczenia się uczniów niepełnosprawnych.

4.7 Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów przez:

- wdrożenie do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych,
- ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki.

5. Zadania i formy realizacji programu

ROZWÓJ EMOCJONALNY I DUCHOWY

ZADANIA SZKOŁY	FORMY REALIZACJI
<ul style="list-style-type: none"> • Uświadamianie potrzeby poznania siebie 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozmowy na lekcjach wychowawczych i przedmiotowych – Dyskusje na lekcjach wychowawczych, z wychowania do życia w rodzinie, podstaw przedsiębiorczości, religii
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie samoświadomości i realnej samooceny 	<ul style="list-style-type: none"> – Umożliwienie uczniom badania własnych umiejętności przez zastosowanie gotowych testów, a także testów przygotowanych przez nauczycieli według zasad pomiaru dydaktycznego, recenzje prac itp. – Dyskusje na lekcjach wychowawczych – Konsultacje ze szkolnymi specjalistami – Warsztaty doskonalące umiejętności społeczne oraz rozwijające osobiste zasoby ucznia w dziedzinie rozwiązywania problemów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach
<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie wrażliwości uczuciowej i pozytywnych wartości 	<ul style="list-style-type: none"> – Ćwiczenia na lekcjach z wychowania do życia w rodzinie, podstaw przedsiębiorczości, religii

- **Ćwiczenie umiejętności oceny własnych zachowań i propagowanie właściwych postaw**

- **Ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami**

- **Uświadamianie potrzeby higieny psychicznej**

- Działalność Szkolnego Koła Wolontariatu
- Dyskusje na tematy etyczne po obejrzeniu wybranych reportaży, filmów dokumentalnych, aktualnych wydarzeń na lekcjach wychowawczych i przedmiotach humanistycznych
- Lekcje wychowania do życia w rodzinie
- Lekcje religii
- Włączenie się uczniów do różnych akcji charytatywnych
- Udział uczniów w akcji oddawania krwi i rejestracji jako potencjalnego Dawcy szpiku kostnego
- Dyskusje na temat różnych typów zachowań i postaw życiowych na lekcjach wychowawczych i przedmiotowych
- Indywidualne rozmowy wychowawców i nauczycieli z uczniami
- Prowadzenie mediacji w sytuacjach konfliktowych
- Lekcje na temat agresji, tolerancji, asertywności i zachowań ryzykownych
- Konsultacje z pedagogiem i psychologiem
- Warsztaty doskonalące umiejętności społeczne oraz rozwijające osobiste zasoby ucznia w dziedzinie rozwiązywania problemów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach
- Respektowanie procedury postępowania w przypadku uczniów naruszających regulamin szkolny
- Ćwiczenia relaksacyjne
- Szkolne Dni Zdrowia Psychicznego organizowane przez specjalistów szkolnych
- Wskazywanie sposobów radzenia sobie ze stresem
- Budowanie przyjaznej atmosfery w szkole przez wszystkich nauczycieli
- Warsztaty doskonalące umiejętności społeczne oraz rozwijające osobiste zasoby ucznia w dziedzinie rozwiązywania problemów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach
- Warsztaty dla wszystkich uczniów klas pierwszych „Atak paniki, jak reagować i jak sobie z nim radzić”
- Wsparcie psychiczne ze strony nauczycieli, szkolnych specjalistów i udzielanie pomocy przez powołane do tego instytucje

ROZWÓJ INTELEKTUALNY

ZADANIA SZKOŁY

FORMY REALIZACJI

- Aktywizujące metody pracy na lekcjach przedmiotowych

- **Rozwijanie umiejętności twórczego myślenia**
- **Budzenie ciekawości poznawczej**
- **Odkrywanie zdolności i predyspozycji**
- **Kształcenie umiejętności korzystania z istniejących źródeł informacji**
- **Przygotowanie do następnego etapu kształcenia**
- **Przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej**
- **Wspieranie ucznia mającego problemy w nauce, ucznia niepełnosprawnego**
- **Nauka organizacji pracy**
- **Zachęcanie do planowania drogi samokształcenia i kariery zawodowej**

- **Rozwijanie zainteresowań**

- Szkolne i pozaszkolne konkursy przedmiotowe
- Kółka zainteresowań
- Wycieczki tematyczne
- Prezentacja osiągnięć uczniów w szkole i poza nią
- Lekcje biblioteczne, zajęcia techniki informacyjnej
- Testy pomiaru dydaktycznego
- Organizowanie próbnych egzaminów maturalnych i z przygotowania zawodowego
- Zajęcia fakultatywne dla maturzystów
- Praktyki zawodowe i staże zagraniczne
- Organizowanie dla uczniów kursów umożliwiających uzyskanie dodatkowych kwalifikacji zawodowych
- Organizacja pomocy psychologiczno - pedagogicznej
- Punkt doradztwa zawodowego
- Udział uczniów w konsultacjach przedmiotowych
- Lekcje wychowawcze na temat technik uczenia się i zapamiętywania
- Przygotowanie uczniów do olimpiad, turniejów, konkursów szkolnych, regionalnych i ogólnopolskich.

ROZWÓJ SPOŁECZNY

ZADANIA SZKOŁY

1. Życie w rodzinie

- **Wzbudzanie refleksji nad rolą rodziny w życiu każdego człowieka**
- **Zachęcanie do współtworzenia dobrego klimatu w rodzinie i kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych członków rodziny**
- **Przygotowanie do pełnienia roli małżonka i rodzica, wskazanie różnych aspektów związanych z odpowiedzialnością rodzicielską**

2. Funkcjonowanie w grupie

FORMY REALIZACJI

- Realizacja programu wychowania do życia w rodzinie, lekcji religii
- Tematyka rodzinna na lekcjach wychowawczych i zajęciach przedmiotów humanistycznych
- Rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami
- Pedagogizacja rodziców
- Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i inne)

- **Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów**
 - Analiza sytuacji konfliktowych i ukazanie możliwości konstruktywnych zachowań
- **Nauka skutecznego komunikowania się i negocjacji**
 - Podejmowanie problematyki dotyczącej komunikacji (mowa ciała, negocjacje, asertywność) na lekcjach wychowawczych i zajęciach z przedsiębiorczości, warsztatowe zajęcia dla młodzieży prowadzone przez szkolnych specjalistów mające na celu doskonalenie umiejętności społecznych
 - Udział uczniów w programie „Młodzieżowi Liderzy”
- **Budzenie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych**
 - Ukazywanie konsekwencji podejmowania decyzji na lekcjach różnych przedmiotów
- **Uświadamianie skutków agresji i przeciwdziałanie przestępczości nieletnich**
 - Pogadanki prewencyjne z Policją i Strażą Miejską
 - Działania interwencyjne
 - Wdrażanie do przestrzegania STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH
- **Kształtowanie postawy tolerancji i szacunku do innych ludzi**
 - Wskazywanie wzorców zachowań na lekcjach przedmiotów humanistycznych i podczas bieżącej pracy
- **Wpajanie szacunku do pracy**
 - Podkreślanie roli pracy i własnego wysiłku na wszystkich lekcjach
- **Wdrażanie do czynnego uczestnictwa w życiu klasy, szkoły i środowiska**
 - Wycieczki, szkolne imprezy okolicznościowe
 - Działalność wolontariatu
 - Działalność Samorządu Uczniowskiego
 - Udział uczniów w promocji szkoły
 - Przygotowanie giełdy podręczników szkolnych
 - Przygotowanie szkolnego kiermaszu książek
 - Udział uczniów w konkursach przedmiotowych i olimpiadach
 - Organizowanie uroczystości szkolnych
 - Udział w zajęciach pozalekcyjnych
- **Rozwijanie aktywności i twórczości uczniów**
- **Wzbudzanie świadomości swoich praw i obowiązków**
 - Analiza szkolnych dokumentów i innych aktów prawnych (Statut, Wewnętrzny Ocenianie, Konstytucja RP na lekcjach wychowawczych i wiedzy o społeczeństwie)
- **Podkreślanie roli nauczyciela**
 - Przygotowanie szkolnego apelu z okazji święta Edukacji Narodowej

- **Kształtowanie postaw obywatelskich oraz przynależności do społeczności lokalnej**
 - Rozmowy na lekcjach wychowawczych na temat wzajemnych relacji pomiędzy uczniem a nauczycielem, traktowania siebie z szacunkiem
 - Przybliżenie środowiska lokalnego poprzez prezentację najciekawszych informacji o Bydgoszczy i swojej miejscowości
 - Udział uczniów w lokalnych uroczystościach i akcjach
- **Utrwalanie uczuć patriotycznych i kształtowanie tożsamości narodowej**
 - Udział w apelach i uroczystościach związanych z obchodami świąt narodowych
 - Utrwalanie najistotniejszych wartości narodowych (dzieł sztuki i literatury, zabytków) na lekcjach historii, języka polskiego
- **Rozwijanie świadomości wspólnoty europejskiej**
 - Udział w stażach zagranicznych
 - Organizacja Międzynarodowego Dnia Języków Obcych
- **Kształtowanie odpowiedzialności za losy naszej planety**
 - Włączenie społeczności szkolnej do akcji „Sprzątanie świata”
 - Rozmowy o tematyce ekologicznej na lekcjach biologii, geografii, przedmiotów związanych z architekturą krajobrazu i ogrodnictwem
 - Pielęgnowanie roślin wokół szkoły, dbałość o czystość w szkole i jej pobliżu oraz w bazie praktycznej nauki zawodu w Myślęcinku
- 3. Udział w kulturze**
 - **Przygotowanie do uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego**
 - **Rozwijanie wrażliwości estetycznej**
 - **Troska o piękno i kulturę języka**
 - **Wdrażanie zasad dobrego wychowania i zachowania**
 - Udział w spektaklach teatralnych, koncertach, seansach filmowych
 - Zwiedzanie galerii i muzeów
 - Spotkania i prelekcje z ludźmi kultury i sztuki
 - Działalność szkolnego zespołu muzycznego
 - Konkursy literackie i czytelnicze
 - Organizacja Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego
 - **Ukazanie sposobów kulturalnego spędzania wolnego czasu**
 - Lekcje dotyczące zasad dobrego zachowania w szkole, rodzinie środowisku
 - Pogadanki na temat „Właściwy strój na każdą okazję”
 - Przestrzegania Kanonu Ucznia
 - Giełda pomysłów – lekcja wychowawcza
 - **Kultywowanie tradycji szkolnych**
 - Uroczystości i spotkania klasowe oraz ogólnoszkolne: ślubowanie klas pierwszych, Dzień Patrona, wigilie szkolne, studniówka, pożegnanie klas maturalnych, rekolacje wielkopostne

ZDROWIE I ROZWÓJ FIZYCZNY

ZADANIA SZKOŁY

- **Uświadamianie uczniom szkodliwości używania substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze)**
- **Dokonywanie świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie i krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej**
- **Propagowanie wśród uczniów konieczności dbania o zdrowie psychiczne i radzenia sobie z emocjami.**

FORMY REALIZACJI

- Prowadzenie pogadanek z wykorzystaniem filmów edukacyjnych na temat używania środków psychoaktywnych i dyskusje na lekcjach wychowawczych
- Współpraca z policją i strażą miejską, organizowanie spotkań z ich udziałem dla młodzieży
- Uczestniczenie uczniów w szkolnych akcjach profilaktycznych
- Przygotowanie gazetek ściennych o tej tematyce
- Współpraca z instytucjami wspomagającymi szkołę: Straż Miejska, Policja, BORPA
- Lekcje wychowawcze i przedmiotowe na temat walki z nałogami
- Pogadanki z pedagogiem szkolnym
- Podejmowanie działań interwencyjnych
- Korzystanie w czasie lekcji wychowawczych z zasobów kanału Profilaktyka.tv
- Możliwość korzystania z programu „Wsparcie rówieśnicze ratuje życie”
- Lekcje wychowawcze
- Warsztaty profilaktyczne we współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły
- Akcje profilaktyczne
- Korzystanie w czasie z zasobów kanału Profilaktyka.tv
- Warsztaty z psychologiem szkolnym : „Hejt w Internecie. Granice wolności słowa”
- Szkolne Dni Zdrowia Psychicznego
- Lekcje wychowania do życia w rodzinie, lekcje wychowawcze i przedmiotowe. Prowadzenie pogadanek na temat „Jak radzić sobie ze stresem”
- Korzystanie w czasie lekcji wychowawczych z zasobów kanału Profilaktyka.tv
- Gazetki ścienne propagujące zdrowy tryb życia
- Indywidualne rozmowy z uczniami
- Udział młodzieży w programach profilaktycznych
- Instytucje wspomagające szkołę – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy
- Udział pełnoletnich uczennic w programie „Przemoc domowa”

- **Zwiększenie aktywności fizycznej wśród uczniów**
 - Organizowanie zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowo-rekreacyjnym
 - Badania okresowe
 - Udział uczniów w treningach, rozrywkach, zawodach sportowych organizowanych w szkole i poza szkołą przez nauczycieli wychowania fizycznego

- **Zapobieganie wypadkom w szkole i poza nią**
 - Udział uczniów w kursie prawa jazdy kat. B i T
 - Lekcja z podstaw ruchu drogowego
 - Pogadanki z wykorzystaniem filmów na temat pierwszej pomocy w wypadkach – oparzenia i inne
 - Szkolenia dla uczniów pt. „Pierwsza pomoc”

- **Biologia prokreacji – świadome i odpowiedzialne macierzyństwo.**
 - Pogadanki na lekcjach wychowawczych
 - Lekcje wychowania do życia w rodzinie
 - Prelekcje dla uczniów w Szpitalu Onkologicznym dot. raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty
 - Gazetki ściennie w salach lekcyjnych
 - Pogadanki dla uczennic z zaproszonym lekarzem
 - Obchody „Światowego Dnia Zdrowia”
 - Instytucje wspomagające: Szpital Onkologiczny, SANEPID
 - Gazetki szkolne

- **Edukacja i badania profilaktyczne dla uczniów**
 - Prelekcje na temat honorowego krwiodawstwa
 - Instytucje wspomagające – PCK, Stacji Krwiodawstwa, Fundacja DKMS
 - Udział w akcjach i kampaniach informacyjnych

- **Propagowanie wiedzy na temat honorowego krwiodawstwa i szpiku kostnego i komórek macierzystych**
 - Zapewnienie uczniom możliwości korzystania z posiłku w stołówce szkolnej
 - Gazetki ściennie
 - Lekcja biologii, wychowania do życia w rodzinie
 - Instytucje wspomagające – SANEPID

- **Promowanie mody na zdrową żywność i zdrowe żywienie.**
 - Lekcja wychowawcze i przedmiotowe
 - Indywidualne rozmowy.

- **Uświadamianie uczniom o potrzebie dbania o higienę osobistą i właściwy strój**
 - Lekcja wychowawcze i przedmiotowe
 - Indywidualne rozmowy.

6. Wybrane elementy systemu wychowawczego wynikające ze specyfiki i tradycji szkoły

6.1 Sylwetka absolwenta

6.1.1 W wyniku podejmowanych wspólnie z rodziną działań wychowawczych i profilaktycznych naszego absolwenta powinny charakteryzować następujące kluczowe cechy:

- właściwa kultura osobista wyrażona postawą,
- właściwe słownictwo, strój, dbałość o estetykę, przykładowe zachowanie,
- odpowiedzialny stosunek do obowiązków w szkole, w domu, później w pracy,
- szacunek do pracy, rzetelność i sumienność,
- odpowiedzialność za swoje postępowanie,
- tolerancja i szacunek wobec ludzi o odmiennych poglądach,
- wrażliwość na potrzeby innych ludzi,
- wrażliwość na cudzą krzywdę, zło i niesprawiedliwość,
- otwartość w kontakcie z drugim człowiekiem,
- samodzielność i skuteczność w podejmowaniu decyzji,
- przedsiębiorczość i aktywność,
- wysoki, odpowiedni do możliwości ucznia, poziom umiejętności zawodowych i wiedzy ogólnej,
- umiejętność dokonywania wyborów,
- świadomość swoich praw i obowiązków,
- odporność na negatywne wpływy,
- zdolność do samodzielnego myślenia,
- umiejętność radzenia sobie ze stresem,
- dbałość o swoje zdrowie i bezpieczeństwo,
- szacunek do tradycji,
- patriotyzm,
- odpowiedzialność za stan naszego środowiska

6.2 Sylwetka nauczyciela i wychowawcy

6.2.1 Nauczyciel, zaraz po rodzicach, spełnia najważniejszą rolę w wychowaniu i kształtowaniu osobowości młodego człowieka, wykonuje obowiązki zawarte w Karcie Nauczyciela, Ustawie o systemie oświaty i Statucie Szkoły i posiada następujące cechy:

- jest odpowiedzialny, solidnie przygotowany do zajęć, punktualny,
- kieruje się dobrem ucznia, służy mu dobrą radą, pomaga rozwiązać problemy,
- jest neutralny politycznie w dydaktyce i wychowaniu,
- jest tolerancyjny i szanuje ludzi o odmiennych poglądach,
- jest wymagający wobec siebie, a wobec uczniów stawia wymagania na miarę ich możliwości,
- w sytuacjach konfliktowych postępuje rozważnie i z wyczuciem,
- systematycznie podnosi poziom swych umiejętności interpersonalnych, wiedzy merytorycznej i psychologicznej jest otwarty i życzliwy.

6.2.2 Wychowawca klasowy zastępuje w szkole rodziców. Jest dla uczniów doradcą i powiernikiem, wzorem do naśladowania. Stara się o wszechstronny rozwój swoich wychowanków i wykonuje następujące zadania:

- prowadzi godziny do dyspozycji wychowawcy klasy według ustalonej tematyki, zgodnej z ogólnymi zadaniami wychowawczymi szkoły,
- dba o przyjazną atmosferę w klasie, integruje zespół klasowy,
- poznaje zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- diagnozuje ich sytuację rodzinną,
- rozpoznaje problemy wychowawcze i informuje uczących nauczycieli o trudnych przypadkach w tym zakresie,
- udziela wychowankom wsparcia psychicznego w sytuacjach kryzysowych (problemy osobiste, szkolne i rodzinne),
- organizuje proces wychowawczy w zespole: tworzy warunki do rozwoju emocjonalnego, osobowościowego, przygotowania do życia w grupie rówieśniczej, rodzinie, środowisku i społeczeństwie, rozwiązuje ewentualne konflikty w zespole klasowym,
- czuwa nad postępami w nauce i frekwencją swoich wychowanków,

- współdziała z innymi nauczycielami uczącymi w klasie w ramach klasowych zespołów nauczycielskich,
- współpracuje z pedagogiem szkolnym,
- ściśle współpracuje z rodzicami wychowanków i klasową radą rodziców, informując ich o wynikach w nauce i problemach w zakresie wychowania i kształcenia, włącza rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy i szkoły,
- prowadzi dokumentację szkolną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego,
- rozpoznaje potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

6.3 Sytuacje wymagające interwencji

6.3.1. Pobyt ucznia w szkole wywołuje szereg sytuacji wychowawczych zarówno pozytywnych jak i negatywnych, które szerzej omawia Statut szkoły. Każdy nauczyciel, a szczególnie wychowawca, musi podejmować interwencje oraz udzielać pomocy w sytuacjach niewłaściwego zachowania.

Należą do nich m. in.:

- opuszczanie zajęć szkolnych bez usprawiedliwienia, częste spóźnienia,
- niewłaściwy strój, odbiegający od zasad zapisanych w Statucie szkoły,
- niszczenie cudzego mienia i dewastowanie środowiska,
- zachowanie agresywne, przemoc wobec ludzi i zwierząt,
- palenie papierosów i ich zamienników, picie alkoholu, zażywanie i rozprowadzanie narkotyków,
- wulgaryzowanie uczuć i słownictwa,
- kradzież,
- narażanie na szwank dobrego imienia szkoły,
- stwarzanie zagrożenia dla swojego życia, zdrowia lub bezpieczeństwa.

6.3.2. Zachowania ryzykowne i interwencje regulują procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją – załącznik.

6.4 Rola Samorząd Uczniowskiego w wychowaniu

6.4.1 Samorząd Uczniowski i samorządy klasowe są bardzo ważnym ogniwem systemu wychowawczego w naszej szkole. Uczniowie nabywają szereg umiejętności, odkrywają nowe cechy osobowości, modelują swój charakter.

6.4.2 Na co dzień współpracuje on z dyrekcją szkoły i gronem nauczycielskim, wykonując swoje zadania statutowe, takie jak:

- reprezentowanie ogółu uczniów;
- działanie na rzecz społeczności uczniowskiej i obrona jej praw;
- uczestnictwo uczniów w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów oraz partnerstwo w stosunkach uczniów z nauczycielami w realizacji celów wychowawczych szkoły;
- rozwijanie demokratycznych form współżycia, współdziałania uczniów oraz przyjmowania współodpowiedzialności za jednostkę i grupę;
- rozwijanie samorządności;
- kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich i patriotycznych;
- pielęgnowanie tradycji szkolnej i ceremoniału;
- kształtowanie umiejętności zespołowego działania, wyrabianie samokontroli, samooceny i zdyscyplinowania uczniów;
- organizowanie działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej i rozrywkowej zgodnie z własnymi zainteresowaniami – w porozumieniu z dyrekcją szkoły.

6.5 Wychowawcze aspekty wolontariatu

6.5.1 Jednym z zadań stawianych przed szkołą jest kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi, naszych uczniów. Dzięki wolontariatowi można zaszczepiać w uczniach altruizm stanowiący alternatywę dla konsumpcyjnego stylu życia a także uzależnień. Zaangażowanie młodzieży w bezinteresowną pracę dla innych pomaga poszerzać ich horyzonty i rozwijać zainteresowania, stwarza okazję do budowania świata wartości i znajdowania autorytetów, może stać się pożyteczną formą spędzania wolnego czasu. Podejmowana przez uczniów-wolontariuszy aktywność wpływa pozytywnie na rozwój ich osobowości. Wolontariusz uzyskuje także korzyści, takie jak podziękowania,

wyróżnienia, pochwały, podwyższoną ocenę z zachowania, satysfakcję czy uznanie w środowisku. Czynniki te mają wpływ na wyższą samoocenę uczniów, szczególnie tych, którzy nie osiągają najlepszych wyników w nauce.

6.5.2 Cele wolontariatu

- uwrażliwianie na potrzeby i problemy innych
- inspirowanie do niesienia bezinteresownej pomocy
- kształtowanie takich postaw, jak: odpowiedzialność, otwartość, aktywność, samodzielność, kreatywność, tolerancja
- kształtowanie postawy prospołecznej
- praca na rzecz środowiska lokalnego i udział w akcjach ogólnopolskich
- integracja uczniów z innych klas
- budowanie poczucia swojej wartości

6.6 Zajęcia pozalekcyjne

6.6.1 W ramach zajęć pozalekcyjnych w naszej szkole działają różne koła zainteresowań, takie jak np.:

- Koło Wolontariatu,
- Koło Muzyczne,
- Koło Sportowe
- Koła przedmiotowe.

6.7 Zwyczaje i obyczaje szkolne

6.7.1 Kalendarz imprez szkolnych

Wrzesień

- Uroczyste rozpoczęcie Roku szkolnego
- Ślubowanie klas pierwszych
- Święto Patrona Szkoły

Październik

- „Wampiriada” - krwiodawstwo
- Tydzień Żytniego Chleba

- Dzień Edukacji Narodowej

Listopad

- Zaduszki poetyckie
- Uroczysty apel z okazji Święta Niepodległości
- Andrzejki

Grudzień

- Jasełka Bożonarodzeniowe
- Wigilie klasowe

Styczeń

- Studniówka

Luty

- Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego
- Walentynki

Marzec

- Pierwszy Dzień Wiosny

Kwiecień

- Rekolekcje Wielkopostne
- Targi Edukacyjne
- Uroczyste pożegnanie maturzystów

Maj

- Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja

Czerwiec

- Uroczyste zakończenie Roku szkolnego

6.7.2 Tradycje szkolne

- Udział pocztu sztandarowego ZSCKR podczas uroczystości, wydarzeń szkolnych i pozaszkolnych
- Tworzenie warunków adaptacyjnych dla uczniów klas pierwszych
 - odstąpienie od negatywnego oceniania w pierwszych dwóch tygodniach nauki (z wyłączeniem testów na wejście),
 - zajęcia integracyjne,
 - spotkania rodziców z wychowawcami i dyrekcją szkoły na początku września,
 - uroczyste ślubowanie klas pierwszych.

6.8 Współpraca wychowawcza z rodzicami

6.8.1 Współpraca wychowawcza z rodzicami to:

- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce, frekwencji, problemach wychowawczych.
- uczestnictwo rodziców w zebraniach.
- pedagogizacja rodziców na zebraniach ogólnych z dyrekcją, wychowawcami i szkolnymi specjalistami
- konsultacje z wychowawcą, szkolnymi specjalistami i nauczycielami dla uczniów i rodziców.
- współuczestniczenie w opracowaniu programu wychowawczo - profilaktycznego
- udzielanie rodzicom porad w oparciu o obserwację ułatwiających rozwiązywanie problemów wychowawczych.
- wskazywanie instytucji wspomagających rodziców, ułatwianie zainteresowanym rodzicom kontaktów z tymi instytucjami
- przeprowadzanie wywiadów z rodzicami.
- udział trójek klasowych, Rady Rodziców w uroczystościach szkolnych np. „ślubowanie klas I”, studniówka.
- rozwiązywanie trudnych sytuacji na drodze mediacji.

6.9 Współpraca z różnymi organizacjami pozaszkolnymi

6.9.1 Współpraca z różnymi organizacjami pozaszkolnymi przejawia się poprzez:

- udział w imprezach kulturalnych organizowanych przez instytucje lokalne

- organizowanie spotkań z Radą Rodziców.
- zapraszanie lokalnych władz na różne uroczystości szkolne.
- współpraca z placówkami opieki społecznej np. Dom Samotnej Matki – Osowa Góra, Dom Dziecka – Kapuściska (np. w ramach wolontariatu) i schroniskami dla zwierząt.
- organizowanie wycieczek na terenie województwa.
- współpraca z innymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami wspierającymi szkołę wychowawczo tj.:
 - Związek Sybiraków,
 - PCK – akcja honorowego oddawania krwi przez młodzież,
 - Biblioteka Pedagogiczna – spotkania dla uczniów kończących szkołę,
 - Politechnika Bydgoska – cykl wykładów dla młodzieży,
 - BORPA – terapie dla młodzieży, warsztaty,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
 - Komisariat Policji Wyżyny – pogadanki na temat odpowiedzialności prawnej,
 - Straż Miejska – pogadanki na temat „Internet możliwości i zagrożenia”,
 - Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy – badania kandydatów do szkoły,
 - Dział Wsparcia Rodziny- MOPS
 - Młyny Rothera (program „Młodzieżowi Liderzy”)
 - SANEPID.

6.10 Treści wychowawcze i profilaktyczne zawarte w poszczególnych przedmiotach

- 6.10.1 Nauczyciel na każdej lekcji powinien własną postawą i przez stwarzanie konstruktywnych sytuacji wychowawczych:
- uczyć samodyscypliny, systematyczności, punktualności, pracowitości, tolerancji i przestrzegania obowiązujących norm,
 - podnosić poczucie własnej wartości uczniów,
 - dbać o kulturę słowa i zachowania,
 - uczyć współdziałania i odpowiedzialności za siebie i grupę,
 - stwarzać warunki do wygłaszania własnych opinii, ocen w duchu poszanowania odmiennych przekonań.

6.10.2 Każdy nauczyciel powinien wykorzystywać treści przedmiotowe do ukazania:

- że wspólnoty, takie jak: rodzina, środowiska lokalne i ojczyzna stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka, i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki,
- zwyczajów, obyczajów i właściwych zachowań w środowisku rodzinnym, wobec kolegów szkolnych i nauczycieli,
- właściwych zachowań w stosunku otaczającej przyrody, jej piękna oraz sposobów ochrony przed zgubnymi wpływami cywilizacji,
- szacunku dla języka ojczystego wyrażonego w dbałości o poprawność wypowiedzi w kulturze języka,
- tekstów kultury (w tym regionalnej), będących nośnikiem pożądaných wartości,
- wartości ogólnoludzkich, które mogą stać się drogowskazem w życiu człowieka,
- zalet wzrostu czytelnictwa,
- korzyści wynikających z własnej pracy, nauki,
- znaczenia norm moralnych w życiu człowieka,
- postawy patriotycznej (postaci historyczne, literackie),
- piękna i wartości sztuki w życiu jednostki i społeczeństwa,
- osiągnięć kultury i cywilizacji innych krajów,
- osiągnięć człowieka, będących skutkiem jego pracy i zaangażowania
- sposobów rozwiązywania problemów i dokonywania wyborów
- procesu podejmowania decyzji i ich skutków,
- odpowiednich warunków pracy dla zdrowia człowieka (światło, hałas itp.),
- potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody (woda, surowce naturalne, krajobraz),
- znaczenia utrzymywania higieny osobistej i uprawiania sportu,
- szkodliwości palenia tytoniu i picia alkoholu oraz stosowania innych używek,
- konieczności dbałości o sprzęt i najbliższe otoczenie,
- możliwości rozpoznawanie własnych słabych i mocnych stron,
- właściwego stosunku do własnych pozytywnych i negatywnych emocji
- konieczności doskonalenia samego siebie.

7. Działania o charakterze profilaktycznym

7.1 Profilaktyka w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu:

- Profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji
- Profilaktyki selektywnej - wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
- Profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, o których mowa przy omawianiu zachowań ryzykownych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.
 - a. W ramach programu są podejmowane:
 - Działania informacyjne (z zakresu podnoszenia świadomości w przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa i dostarczenia adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych w celu umożliwienia dokonania racjonalnych wyborów),
 - Działania edukacyjne (pomoc w rozwijaniu np. umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia),
 - Działania alternatywne (pomoc w zaspokojeniu potrzeb np. sukcesu, przynależności oraz satysfakcji życiowej z zaangażowania się w działalność artystyczną, społeczną, sportową),
 - Działania diagnostyczne (co roku przeprowadzana jest diagnoza w zakresie występujących w szkole czynników chroniących oraz czynników ryzyka)
 - Działania interwencyjne (pomoc w rozwiązywaniu problemów i wsparcie w sytuacjach kryzysowych).

Wyżej wymienione działania dotyczą uczniów, rodziców/opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz pozostałych pracowników szkoły.

7.2 Treści programowe realizowane są podczas:

1. Lekcji i godzin do dyspozycji wychowawcy.
2. Zajęć warsztatowych prowadzonych przez specjalistów.
3. Zajęć pozalekcyjnych.
4. Konkursów, happeningów, debat, uroczystości szkolnych, innych form pracy wykorzystujących aktywne metody pracy.
5. Wycieczek klasowych i szkolnych.
6. Spotkań uczniów z psychologiem, pedagogiem szkolnym, nauczycielem – doradcą zawodowym i innymi szkolnymi specjalistami,
7. Bieżącej pracy z uczniem.

7.3 W realizacji zadań szkoła może korzystać:

Z programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, o którym jest mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art.9 ust.2 ustawy z dnia 11 września 2015 o zdrowiu publicznym, w dostosowaniu do potrzeb indywidualnych i grupowych uczniów i wychowanków oraz ich rodziców i opiekunów.

8. Ewaluacja programu

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły. Analiza jego skuteczności będzie polegać na bieżącym monitorowaniu oraz corocznie dokonywanej ewaluacji. Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczo-profilaktycznych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca, a do oceny całokształtu tych oddziaływań zespół wychowawczo – profilaktyczny na podstawie programu i planu pracy zespołu na dany rok szkolny.

9. Postanowienia końcowe

- Program Wychowawczo-Profilaktyczny przygotowuje i uchwała Rada Pedagogiczna po konsultacji z Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim.
- Po zakończeniu każdego roku szkolnego następuje weryfikacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.
- Wszelkich zmian w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym, w formie uchwalania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na bieżący rok szkolny, dokonuje z początkiem każdego roku szkolnego Rada Pedagogiczna.
- Program Wychowawczo-Profilaktyczny wchodzi w życie z dniem jego uchwalenia.

10. Załączniki

1. Plan pracy zespołu Wychowawczo – Profilaktycznego na rok szkolny.
2. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją.
3. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji zaistnienia podejrzenia, że uczeń stwarza zagrożenie dla swojego zdrowia i życia.

Program wychowawczo – profilaktyczny uchwalony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dnia września 2024 r.